

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Кафедра теорії і методики мистецької освіти та диригентсько-хорової
підготовки вчителя

ЧАС МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

ЗБІРНИК СТАТЕЙ VIII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ МИСТЕЦЬКА ОСВІТА: ПОШУКИ ТА ВІДКРИТТЯ

16-17 червня 2020 року

I частина

TIME OF ART EDUCATION

**COLLECTION OF ARTICLES VIII OF THE ALL-UKRAINIAN SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE**

ART EDUCATION: SEARCH AND DISCOVERY

Харків 2020

УДК 37.032

ББК 85я43

Ч-24

Редакційна колегія

Фомін В.В. доктор педагогічних наук, професор (гол. ред.)

Калашник М.П. – доктор мистецтвознавства, професор

Матвеева О.О. - доктор педагогічних наук, професор

Мартинюк Т.В. – доктор мистецтвознавства, професор

Полубоярина І.І. – доктор педагогічних наук, професор

Смирнова Т.А. - доктор педагогічних наук, професор

Соколова А.В. - доктор педагогічних наук, професор

Тарарак Н.Г. - доктор педагогічних наук, професор

Тушева В.В. - доктор педагогічних наук, професор

Перетяга Л.Є - доктор педагогічних наук, професор

Бурма А.В. канд.пед. наук, доцент

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Протокол № 7 від 19.11.2020р.

У збірнику подано статті VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Мистецька освіта: пошуки та відкриття».. Збірник розрахований на студентів, магістрантів, аспірантів, докторантів, здобувачів, педагогічних і науково-педагогічних працівників науково-дослідних інститутів, ЗВО, учителів мистецьких шкіл.

Ч-24 Час мистецької освіти «Мистецька освіта: пошуки та відкриття»: зб. статей VIII Всеукраїнської наук. - практи. конф., (16-17 червня, 2020) / заг.

ред. В.В. Фомін, Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2020, Ч-І. 186 с.

ISBN 978-617-7298-28-0

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів.

Автори статей несуть повну відповідальність за опублікований матеріал.

Мова видання: українська, англійська

УДК 37.032

ББК 85я43

© Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди, 2020

Анастасія Самойленко

*Харківський національний
педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди,
факультет мистецтв,
група 41*

ПОЛІХУДОЖНЯ ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МИСТЕЦТВА

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент Л.В. Беземчук

Анотація. У статті визначається зміст, важливі напрямки та обґрунтована актуальність дослідження поліхудожньої підготовки майбутнього вчителя мистецтва.

Ключові слова: поліхудожня освіта, підготовка майбутнього вчителя мистецтва, інтеграція.

The article the content, important trends and substantiates the relevance of the study of poly-artistic training of future art teacher.

Key words: *poly-artistic education, training of an art master, integration*

Постановка проблеми. В статті обґрунтована проблема поліхудожньої підготовки майбутніх учителів мистецтва, актуальність якої зумовлена світовими тенденціями інтегрування різних сфер знання, набуття особистістю комплексу базових життєвих компетентностей через усі освітні галузі, зокрема і мистецьку. Безпосередньо в мистецькій сфері актуалізуються питання інтегрованої мистецької освіти на всіх освітніх рівнях, що має орієнтиром формування цілісної креативної особистості зі сформованим поліхудожнім світоглядом. У зв'язку з цим у фаховій підготовці майбутніх учителів мистецтва доцільно виокремити аспект поліхудожності, який оптимально реалізується підготовки студентів-музикантів, в яку буде цілеспрямовано впроваджуватись поліхудожній підхід.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичний фундамент для пошуку сучасних стратегій поліхудожньої підготовки фахівця закладено

естетико-філософськими й культурологічними (Ю. Борєв, І. Зязюн, М. Каган, О. Кривцун, Л. Левчук, О. Лосєв, Г. Меднікова, О. Шевнюк та ін.) та мистецтвознавчими (П. Білецький, В. Ванслов, Іян Інъ Лю, Лю Лан, Лю Ян, У Хуньюань, Цзен Суйцзин, Цзя Ян, С. Шип та ін.) працями.

Теоретичні та практичні проблеми підготовки майбутнього вчителя мистецтва відображено в дослідженнях Е. Абдулліна, Л. Аристової, Л. Арчажникової, Т. Бодрової, С. Горбенка, Н. Гуральник, А. Козир, О. Олексюк, О. Отич, Г. Падалки, Є. Проворової, О. Просіної, О. Ребрової, О. Ростовського, О. Рудницької, Сі Даофен, М. Ткач, Чень Цзіньцзянь, О. Щолокової та ін., в яких зазначається, що специфіка майбутньої професійної діяльності студентів-музикантів педагогічних університетів передбачає оволодіння інноваційними мистецькими технологіями, котрі вводяться в освітній процес закладів, а отже, актуалізується поліхудожня підготовленість вчителя мистецтва.

Мета статті полягає у визначенні основних педагогічних підходів щодо вирішення проблеми поліхудожньої підготовки майбутнього вчителя мистецтва.

Виклад основного матеріалу дослідження. Зміст музичної підготовки у вищих навчальних закладах педагогічної освіти передбачає систему історико-теоретичних знань, виконавських умінь і навичок, досвід інтерпретаційної діяльності студентів у галузі мистецтва, необхідних для здійснення професійних функцій вчителя мистецтва в школі. Це необхідний, базовий, але недостатній компонент мистецької підготовки майбутніх учителів. Вищий її рівень забезпечують естетичний, творчий і педагогічний аспекти, що спрямовують навчально-виховний процес з музичних дисциплін з метою естетичної свідомості, активізації творчих проявів, орієнтації музичної діяльності студентів на педагогічні потреби шкільної практики.

У дослідженнях Л.М. Масол, Г.П. Шевченко, Б.П. Юсова взаємодія мистецтв у педагогічному процесі трактується як особлива форма залучення учнів до пізнання художньої творчості, що дістала назву поліхудожнього виховання. Мету поліхудожнього виховання вчені вбачають у тому, щоб дати

I. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ВИХОВАННЯ ХУДОЖНЬО-ОБДАРОВАНОЇ ОСОБИСТОСТІ У ЗАКЛАДАХ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

можливість діяльності і набути знань, умінь і навичок в галузі кожного мистецтва.

Поліхудожня підготовка передбачає формування у студентів естетичного ставлення до різних видів мистецтва на основі усвідомлення їх універсальних і специфічних закономірностей художньо-образного відтворення дійсності, залучення їх до різних видів мистецтва.

В основу теоретичних і методичних засад професійної поліхудожньої підготовки вчителя мистецтв покладений синтез мистецтв як методологічний принцип формування і розвитку музичної свідомості.

Застосування різних видів мистецтв впливає на оригінальність формування художнього образу, якість викладання мистецтва й інших дисциплін художньо-естетичного циклу та розвиток духовності студентів (Г. Ципін).

Кожний художній твір можна уявити у вигляді «образної конструкції», зміст якої визначається формою, специфікою художньої мови. Поняття «взаємодія мистецтв» розглядається як уніфікований засіб, здатний формувати в майбутніх учителів мистецтва здатність синтезувати різні типи художньо-образних конструкцій і здійснювати одночасний перехід від одного типу конструкції до іншої.

Поліхудожня музично-педагогічна освіта майбутнього вчителя мистецтва спрямована на підготовку фахівця, який усвідомлює значення множин усіх підсистем навчання в контексті інтегративного підходу, зумовленого акцентуванням на структурі професійної діяльності як інструментарії навчання й виховання учнів на уроках мистецтва з метою формування вмінь сприйняття, музичних здібностей, образного мислення, музичного мислення, вмінь оцінювати сенс мистецтва, інтерпретувати емоційно-образний зміст, самореалізовуватись засобами мистецтва, усвідомлювати роль цілеспрямованого процесу оволодіння знаннями про естетичні ідеали, філософської думки, типології сучасних форм художнього мислення та збагачувати цими знаннями підростаюче покоління.

Учитель музики покликаний забезпечити не тільки передачу готових знань, розвиток в учнів навичок і вмій, а й сприймання світу в єдності образів і понять, поєднання раціональної й почуттєвої сфери особистості. Останнє потребує поліхудожньої підготовки майбутнього вчителя мистецтва, який глибоко оволодіває мистецькою діяльністю, засобами пізнання мови, музики, кіно, поезії, театрального та образотворчого мистецтва.

У процесі поліхудожньої підготовки важливо сформувати у студентів стійку потребу у спілкуванні з різними видами мистецтва на основі розширення їх мистецької компетентності. Для цього необхідно забезпечити розширення загально художньої ерудиції студентів. Доцільним буде введення в навчальний процес спецкурсу, зміст якого буде поєднуватися на інтегративному вивченні різних видів мистецтва у збереженні пріоритетної уваги до музики.

Важливим напрямком поліхудожньої підготовки є також збагачення у студентів художньо-сенсорного досвіду осягнення мистецтва, активізація музично-образної уяви завдяки ознайомленню їх з можливостями різних видів мистецтва у відображенні дійсності. Цей напрямок пов'язаний з активізацією естетичного ставлення студентів до мистецтва. В результаті збагачення естетичних переживань на основі утворення і сприймання художньо-образних зв'язків між різними видами мистецтва інтенсифікується відчуттєва реакція студентів. Порівняння виражальних і зображальних засобів у різних видах мистецтва сприяє усвідомленню студентами універсальних і специфічних художніх закономірностей.

Спілкування студентів із різними видами мистецтва не тільки забезпечує емоційний фон музичного сприймання образів, а й виступає засобом стимулювання таких компонентів творчої діяльності, як уява, фантазія, художня інтуїція. В процесі ознайомлення з художніми образами, присвяченими розкриттю певної теми в різних видах мистецтва, і зіставлення їх із музичними творами увага майбутніх учителів ціліспрямовується варіантністю художнього «бачення» теми, використанням специфічних засобів того чи іншого мистецтва для її розкриття. Усвідомлення можливостей різного втілення теми виступає

I. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ВИХОВАННЯ ХУДОЖНЬО-ОБДАРОВАНОЇ ОСОБИСТОСТІ У ЗАКЛАДАХ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

своєрідним «поштовхом», що викликає у студентів творчі устремління. При цьому створюються можливості активізації образної уяви і фантазії студентів - важливих складових образної інтерпретації, творчої діяльності. Поліхудожня підготовка майбутнього вчителя мистецтва має забезпечити дуже важливий - педагогічний аспект, що пов'язаний з готовністю застосувати різні види мистецтва в музично-виховній роботі зі школярами. З цією метою доцільно пропонувати завдання на підбір студентами художніх творів, співзвучних за образним змістом одному з творів шкільної програми; добір творів, що відповідають можливостям сприймання школярів певного віку; створення варіантів словесного коментування художніх образів запропонованих творів і вибір найвдалішого тощо.

Таким чином, у процесі такої роботи майбутній вчитель мистецтва оволодіває професійними знаннями, навичками, уміннями, набуває готовності до розуміння механізмів інтеграції різних видів художньої діяльності на основі взаємодії мистецтв, що сприяє розвитку його світогляду, здатності креативно впливати на педагогічний процес.

Висновки. Таким чином, проблема поліхудожньої підготовки майбутнього вчителя мистецтва є актуальною, важливою як для теорії професійної педагогіки, так і для практики підготовки майбутнього вчителя мистецтва у вищих педагогічних навчальних закладах. Перспективними шляхами вирішення цієї проблеми є впровадження в навчальний процес інтеграції знань у контексті професійної поліхудожньої підготовки вчителя музики; застосування інтерактивних методів навчання у процесі професійної поліхудожньої підготовки вчителя музики; застосування комп'ютерних технологій у професійній поліхудожній підготовці вчителя музики.

Поліхудожній підхід у підготовці вчителя мистецтв впливає на якість формування професійних знань, умінь і навичок пізнання закономірностей української національної художньої культури та світової культури, сприяє подоланню стандартного сприйняття й мислення, формуванню цілісного сприйняття світу, опануванню нетрадиційними методами роботи з об'єктами

дослідження, визначенню провідних закономірностей і принципів навчання, оволодінню інформаційними технологіями на основі взаємодії мистецтв, що визначає успішність здійснення механізму його професійної самореалізації.

Список використаних джерел

1. Беземчук Л.В. Етапи підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва до поліхудожнього виховання учнів / Л.В. Беземчук 2013.– 11с.
2. Боблієнко О.П. Поліхудожня підготовка майбутнього вчителя музики як педагогічна проблема / О.П. Боблієнко – сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми № 27 2011.
3. Дорошенко Т.В. Поліхудожня підготовка майбутнього вчителя музики як умова його успішної професійної самореалізації / Т.В. Дорошенко – наукові записки НДУ ім. М.Гоголя. Психолого-педагогічні науки. 2011.- №6
4. Ся Гаоян. дисертація «Методика поліхудожньої підготовки майбутніх учителів музики у процесі вивчення музично-теоретичних дисциплін» / Ся Гаоян – теорія та методика музичного навчання. Національний педагогічний університет ім. М.П.Драгоманова, Київ, 2019.
5. Ся Гаоян. Специфіка видів мистецтва як орієнтир для поліхудожньої підготовки майбутнього вчителя музики / Ся Гаоян – Національний педагогічний університет ім. М.П.Драгоманова, Київ, 2018.

VI. ВИКОНАВСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН

- Середня спеціальна або вища професійна освіта.
- Знання ПК (AdobeIllustrator, CorelDraw, Photoshop).
- Досвід розробки графічної документації (ескізів).
- Навички якісного виготовлення лекал.
- Художній смак.

Іноді дизайнеру одягу може знадобитися:

- Знання іноземної (частіше англійської) мови.
- Наявність діючого закордонного паспорта (для відряджень за кордон).

Перевагою для представників цієї професії буде стажування за кордоном або у відомих вітчизняних дизайнерів, а також впізнаваний авторський стиль[2].

Стати дизайнером одягу можна, закінчивши ВНЗ або професійно-технічне училище за напрямом «дизайн і конструювання одягу». Вчать цієї професії і в різних школах дизайну - як за кордоном, так і в Україні.

Також в професію можна прийти з близьких областей, тому що функції дизайнера одягу може виконувати закрійник, швачка або кравець. Базові знання з конструювання одягу дають на курсах крою та шиття[3].

Але одного базового освіти для успіху недостатньо. Щоб стати затребуваним дизайнером одягу потрібно безперервно розвиватися, шукати нові джерела натхнення, цікавитися не тільки сучасною модою, але і її історією, відвідувати відомі модні покази в своїй країні і за кордоном, не боятися критики і експериментів.

Останнім часом можемо почути фразу: «Я не знаю, що мені потрібно для розвитку». Ця проблема дуже популярна в сучасному світі. Після довгих роздумів, обговорень і пошуку інформації можемо виділити кілька основних правил, які допоможуть вирішити цю проблему. Давайте назвемо це «золотими правилами», які будуть корисні абсолютно всім творчим людям.

Лінь отруює вашу творчість

Найцінніше якість дизайнера - це працьовитість. Ніколи не лінуйтеся зробити що-небудь. Наповніть себе енергією і жадобой до нових знань і